

Dr. Debrenti Edit

Az AKG – egy szabad magyar iskola

2003-ban Szatmárnémetiben egy konferencián, amelyen átfogó képet próbáltak adni, hogy mi is az az alternativitás, hol, mikor és miért van szükség rá minden normális közoktatási rendszerben, és ahol ízelítőt kaphattunk a Magyarországon fellelhető pedagógiai alternatívákból, a különböző alternatív iskolák világából, ott hallottam először az AKG-ről (Alternatív Közgazdasági Gimnázium), amelyet Horn György pedagógiai vezető mutatott be. Elmondta, hogy iskoláját a 80-as évek végén maguk alapították, ez Magyarország első alapítványi iskolája, olyan közgazdasági gimnázium, ahol nem az ismert pedagógiai törvények uralkodnak, egy iskola, amely mindmáig olyan adottságokkal és lehetőségekkel bír, melyekről a magyarországi iskolák többsége még ma is csak ábrándozhat. Egy iskola, ahol mindenki önmaga lehet, tanár, diák egyaránt.

„Az AKG az iskolai élet egy új létformáját teremtette meg. Nincs szó korszakos felfedezésről, de az alapítók tudtak annyit a pedagógia nyugati trendjeiről, hogy mégis valami eredetit hoztak össze, alkotókká váltak. Az AKG egy szabad magyar iskola.” (Takács Géza)

Felkeltette az érdeklődésünket, milyen is lehet egy személyközpontú, képességfejlesztő, színes, szabad magyar iskola, amely a diáknak nemcsak iskola, a tanárnak nemcsak egy munkahely, hanem egyben kapcsolat is a világgal, értékválasztás, elköteleződés, egy szövetségi viszony a tanár számára a diákok és önmaga szabadságáért.

2006 márciusában alkalmam nyílt az AKG-ban tölteni egy hónapot, mintegy bizonyítékaul annak, hogy az AKG nemcsak a konferencián tűnt nyitott iskolának, a valóságban is az, szívesen befogadott erre az időszakra, és nyitott volt előttem minden tevékenysége, tanórája, foglalkozása. És valóban, az AKG nemhiába egy sikeres és elismert intézmény. Páratlan élmény olyan diákokat látni egy iskola folyosóján, akik nem tombolnak, nem rohannak, nem üvöltöznek, pedig sehol nincsenek körülöttük szigorú tekintetű felügyelők. „Épp olyanok, mintha az iskola a mindennapi életük természetes színtere volna, mintha valaki méltóságot adó láthatatlan sapkát húzott volna a fejükre.” (T. G.)

A legendás alapítás. Az AKG a 1960–70-es években Nyugat-Európában és Észak-Amerikában kialakult szabad iskolák gyermeke. A 70-es évek elején könnyű lenne elképzelni efféle iskolaalapítást, mondjuk valahol Nyugat-Európában, de a 80-as évek vége felé, Magyarországon, annál szokatlanabbnak és izgalmasabbnak tűnik.

Előzmények: a 85-ös oktatási törvény állami kiskaput nyitott a kísérletezőknek, nem volt már eleve irreális, hogy valaki egy alulról szerveződő közösségi iskola megvalósítására gondoljon. Horn György, az új iskola kezdeményezője egy fővárosi iskola sikeres igazgatójaként vállalta az iskolaalapítás kockázatát, kezdve a pedagógiai közösség megszervezésével.

A testület 88 őszén kezdett el dolgozni, két évet kérve és kapva arra, hogy elkészítse az új tananyagokat (tankönyvek szerkesztése, iskolatervezés, szakírói, tantervkészítői munka). Egy év alatt elkészültek az első másfél év dokumentumainak az első változataival, így már 89 őszén zajlik a felvételi (a rendszerváltás sűrű eseményei gyorsítóként hatottak az alapításra), 1990 februárjában megérkezik az első évfolyam az AKG-ba, amely az ország néhány eredeti programot ígérő középiskoláinak egyike volt.

Az az iskola, amelyik elsők közt törte át egy haladó kor történelmi korlátait (a rendszerváltás iskolájának is szokták nevezni), mindent egyedül eszelve ki, az intézményi pedagógia elvi felszámolásából indult ki. Itt „felhagytak az állami rendből következő kötelező képmutatással, átszakították a közös hazugságok hálóját, az egységesítő akarat világtól elválasztottak egy kis, új világot. Egy sziget, ahogyan az Ebihalban is írva van.” (T. G.)

Az alapítók mindannyian gyakorló, nagyjából egykorú pedagógusok voltak, „olyan emberek jöttek ide, akiknek elege volt abból a pedagógiából, amit Magyarországon lehetett csinálni. Fantasztikus lehetőség volt valami másra.” (Oroszlány Péter, alapító tag)

Az iskola szellemiségének alaptételét egy század eleji svájci pedagógusnál, Edouard Claparede-nél (1873–1940) találták meg: „Ha a gyermek »önálló« lény, teljes létező saját étellel, sajátos szükségletekkel rendelkező valaki, akkor ebből arra következtethetünk, hogy a nevelés – a gyermek szempontjából – nem az életre való felkészítés, hanem maga az élet.”

Ezt a gondolatot jeleníti meg az ebihal-metaphora: „Egy gyerek önmagában véve nem valami tökéletes lény, nem félig kész felnőtt, hanem önállósággal rendelkező egyén. Egy ebihal elégséges önmagának, s működése éppen olyan tökéletes, mint a békáé, nem tökéletes, nem elégtelenül működő béka tehát.” *Mi az ebihalak pártján vagyunk* címet kapta az iskola pedagógiai programja, a programot tartalmazó füzet elnevezése: *Ebihal* – így használják egymás közt az AKG-sok – és a füzetet lassan alkotmánnyá változtatta az idő, a diákok, a szülők és az új tanárok ebből ismerkedhetnek meg az iskolával.

„15 évvel ezelőtt gondoltuk azt, hogy a gyerek nem az életre készül, hanem él. Le lehet vezetni az egész pedagógiánkat ebből az egyetlen mondatból. [...] Napi cselekedeteket befolyásoló, szervezetet, döntéseket meghatározó

alapvető tétel. Ahogy ezt a gondolatot elfogadod, abban a pillanatban minden megváltozik.” (Horn György)

„Mi a gyerekkort teljes egésznek, önmagáért való célnak, egyszerűen csak meglévőnek, állapotnak fogjuk fel.”

„... kiemelt alapelv, hogy a gyerekek nem tárgyai, hanem alanyai, tevékeny részesei a pedagógiai folyamatnak. Véleményük, akaratuk, adottságaik folyamatosan alakítják iskolánkat.” (*Ebibal* 10.1). „A képzés során nem tantárgyakat tanítunk, hanem gyerekeket. Az AKG működésének középpontjában az egyes gyerek áll.” (*Ebibal* 13.1)

A hagyományos iskolákban a tanár és diák fölé- és alárendeltségi viszonyban élnek. Az AKG ezzel szemben megteremti a tanár és diák iskolapolgári egyenlőségét. A tanárok az AKG-ban lemondtak a diákok feletti hatalomgyakorlás eszközeiről.

Az AKG ugyanakkor a pedagógusok iskolája is. „Az AKG nevelőtestületi irányítással működő, önigazgató iskola. Belső döntésjogi rendszere nem hierarchizált, az iskola egészét érintő kérdésekben kizárólag a nevelőtestület dönthet.” (*Ebibal* 40.1). „Az egyes pedagógus feladatait önmaga határozza meg, a közösen kialakított feladatrendszeren belül.” A tanárok itt pontosan tudják, hogy rendkívüli körülmények között dolgoznak, jól felkészült, nagy teherbírású, becsvágyó kollégákkal és válogatott diákokkal, nagyon jó tanári jövedelemért, nagyon sok munkaidőben.

Az iskola pedagógiája működési elvei szerint liberális szellemű, hiszen a diákok és a tanárok személyes döntéseinek és választásainak szabadságára épül. „Ez az az iskola, ahol egyéninek, a sajátosnak itt kultusza van.” (T. G.) Az iskola sok-sok választást tesz lehetővé a diákjai számára – ezért alternatív –, de a választás kötelező, azután jönnek a követelmények és a feladatok.

A program radikális, „boldogságcentrikus, jelenlevő” iskolát ígér, de jelen vannak benne a hagyományos pedagógiai funkciók is a személyiségformálástól az érték közvetítésig.

„A diák, aki az AKG-t választja, egy életformát, életteret választ, ahol úgy válhat tanuló emberré, hogy fiatal létének természetes belső és külső igényeit, az önkifejezés, az önmeghatározás, a lelki próbák, a szabadság, a játék és a függetlenség igényét egyaránt megjelenítheti és képviselheti. Miközben mindig pontosan tudhatja, hogy teljesítménye odakint mit ér, mire lesz majd használható.” (T.G.)

Az iskola működése. Az iskola a megrendelőik iskolájaként van meghatározva. A támogató bankok és nagyvállalatok egy bizonyos kvóta szerint, az éves alapítványi hozzájárulásuk arányában a felvételi létszámkeret egyharmadáig felvételi nélkül küldhetik jelöltjeiket (dolgozóik gyerekeit) ide. Az AKG nem

tandíjas, de még akkor is sokba kerül (tankönyv, étkezés, tábor, színházjegy stb.), a nagy költségeket ösztöndíjrendszer ellensúlyozza.

Az iskola szociálisan érzékeny, liberális szellemű intézmény. Felvételi rendszere nem társadalmi csoporthoz köthető tudásosztály szerint szelektál, hanem értékrendje iránti fogékonyság, a szabad iskola iránti igény hitelessége alapján. A felvételi első fordulójára egy írásbeli teszt, ami műveltség, tájékozottság, szellemi attitűd és intellektuális készségek szerint mér, a második forduló egy szóbeli vizsga.

Az AKG-ban nem osztályrendszer van. Az első négy középiskolai évben (hetedikétől tizedikig) a diákok választásai alapján létrejött 2 *kupacban* (ez inkább törzsi szövetség, mint tanulócsoport) folyik a munka, az alkotókörök és a nyelvtanulás kivételével. Az ötödik évben a választott képzési irány szerint, a választott tanárok órái köré szerveződő tanulócsoporttá rendeződnek át.

A *patrónusrendszer* az iskola meghatározó eleme. A patrónusi feladat az egyes gyerek tanácsadójává, felnőtt segítőjévé válni közvetlenség, bizalom és személyesség által. Az új diákok az *érvényesítő tábor* végén választanak maguknak patrónust a táborban megismert patrónusjelölt tanárok közül. A patrónus nem kap semmiféle hatalmat, csak előzetes bizalmat a csibéitől, s ezzel mértéktelen felelősséget is egyúttal. A patrónus a maga 8-10 diákjának (*csibéjének*) az iskolai gondviselője az érettségig. Egy-egy patrónus csibéit *fészekaljnak* nevezik, és hetente van egy szabad délután, ami a csibék és a patrónusok magánideje. Van egy évfolyamfelelős pedagógus, aki a patrónusok munkáját koordinálja, ő ügyel az évfolyam egészére.

A hat évfolyam hat kisiskolaként működik, így teremtve meg a kis létszámú, 50-60 fős reális pedagógiai közösséget. Amíg egy hagyományos osztályfőnök mindig az osztálya és az iskola között őrlődik, addig itt a kisiskola patrónusai (egy kisiskola 2 kupac, egy kupac 3 fészekalj, tehát egy évfolyamon 6 patrónus) hat évre szóló szerződést kötnek az iskolával saját pedagógiai vállalkozásukra, ők most hat évre egy teljes életpályát élnek végig diákjaikkal.

A tér. Aki belép az AKG-ba, azonnal megérezhet valamit a különlegességéből. Szívet-lelket melengető az iskolabelső látványa, hangulata sokat elárul az iskoláról. A közterek színesek, érdekesek, szépek. Mindenhol a diákok képzőművészeti munkáit látni, a folyosókon, a folyosók mennyezetén (mint kazettás mennyezet, kazettánként egy-egy diák alkotása), a lépcsőházban, olyan mennyiségben és olyan minőségben, hogy nem lehet kétséges, a diákok alkotóképzeletének a felszabadítása és tisztelete fontos ebben az iskolában. E munkák nem dekorációnak készültek, képzőművészeti, művészettörténeti, művelődéstörténeti tanulás termékei. Változatos, szép és érdekes anyag, állandó megújulásban. Mintha egyetlen műhely lenne az egész iskola. A folyosókon

padlószőnyeg, azokon ülni, heverni is lehet, s ez meghitt, bensőséges életrekké változtatja a közlekedőutakat.

Egy adott kisiskolában a két kupacnak van két külön tere (osztályterme), és ezek egy nagy, otthonos közös térbe nyílnak. (Itt zajlanak az évfolyam közös történései, mint pl. a *nyitás*, a reggeli közös beszélgetés, ahol családias légkörben megbeszélnek közös dolgaikat, esetleg játékkal indítanak, filmet vetítenek, egy negyedóra ráhangolódás a napra. Készülhetnek ők valamivel, az önként vállalt feladatok érdekessége, izgalma munkára serkenti a gyerekeket.)

A tanulás. Az iskolában a képzés relatív teljességét nyújtják (a művészeti alkotóköröktől, a hagyományos szakmai, szellemi képzésig). A diákoknak ráadásul joguk van a kínálaton belüli választásra, saját iskolai pályafutásuk megtervezésére, sőt az iskolai képzési kínálat kritikájára és módosítására.

Az oktatás és a tananyag elrendezése az első 4 évfolyamon háromhetes ciklusok, ún. epochák (tömbök) szerint szerveződik. Az egyes epochákban társadalomismeret (történelem, művelődéstörténet, gazdaságtörténet, viselkedéstörténet, vallástörténet, filozófia, szociológia) és művészetek (irodalom, kommunikáció, művészetismeret), valamint matematika és természettudományok (biológia, földrajz, kémia, fizika) tömbje váltja egymást. Vagyis három hétig minden nap irodalommal kezdődik, majd matematikával folytatódik, azután három hétig pedig történelemmel és természettudományokkal. Az epochális óra időtartama 80 perc.

A pontszerzésre is lehetőséget adó, az első négy évfolyamon kötelezően választandó alkotókörök a következők: alkotó műhely, alkotóház, énekkar, fotó, videó, irodalmi önképző, kreatív varrás, virágkötészet, szövés, batik, számítógép, tűzzománc, rajz, kerámia, újságírás, színjátás, mozgásszínház, rádió, csillagászat-úrkutatás, természetbúvár-csoport, filmklub, játszóház. Az órák jelentős része nem epochális, például a nyelvórák, a zene, a testnevelés.

A számítógépes és informatikai ismeretek, valamint az alkotókörök mellett az idegennyelv-tanítás is az AKG-s oktatási rendszer kedvezményezettje. Egy-egy diák, saját döntésétől függően, akár napi 3-4 nyelvórára is járhat, de napi kettőre kötelezve is van. Egy csoportban átlag 12 fő tanul. Bármelyik nyelvet tanítják, ha több diák is igényli azt. A tanároknak munkahelyi juttatás, egyfajta ajánlat, hogy ők is járhatnak a nyelvórákra a diákokkal.

Az iskolában nincs csengő. Az órák 8.30-kor vagy 8.15-kor kezdődnek, a fő tanulási idő a délelőtt, az első évfolyamokon idegen nyelvvvel kezdenek minden nap, a többi tantárgy sávonként van elhelyezve az órarendben, azaz két 80 perces epocha követi egymást, majd ebédszünet, a délutáni sávban az alkotókörök, stb.

Az órák úgy vannak elhelyezve az órarendben, hogy a diákok koncentrációképesége a lehető legjobb legyen. Nincs írott házirend, tárgyalásos, közmegegyezésen és alkalmi egyezéseken, belátáson nyugvó házirend van (nincs intézményesített és szankciókkal fenntartott rend). „Az iskola egész működését a kényszermentesség jellemzi. Úgy döntöttünk, hogy lemondunk a nevelőtestületet, a pedagógust megillető hivatali eszközökről, nem utolsósorban azért, hogy megkönnyítsük a nevelés során a pedagógiai eszközök érvényesülését.” (Ebihal 16.1)

Az epochális rendszer a tanári felkészültség egészen sajátos módját követeli meg, a folyamatos két órának és a zárt epocháknak a didaktikai problémái nem oldhatók meg a szokásos tanrendben hatékony pedagógiai eszközökkel. Egy-egy órán volt alkalom látni ennek foszlányait, amikor például az epochazáró természettudomány óra kalandjátékként zajlott (minden csapatnak egy precízen megtervezett expedíciót kellett bemutatnia, a céltól a költségvetésig, a használt műszerektől a kutatás részletes megtervezéséig, a megvalósíthatóságig minden részletet kidolgozva), amikor az irodalomóra önismereti játékká alakult át, amikor a hetedikesek színjátszó köre olyannyira sikeres volt, hogy még 90 perc után sem akarták abbahagyni az improvizációs gyakorlatokat, amikor a matekóra szinte duruzsolt, mint egy nyolchengeres motor, vagy amikor rajzórán mindenki csak magával törődhetett, és csak a rajzra figyelt az alkotó csendben.

A napi pedagógusi munkában a következő munkamódszerekkel találkozom: tanári magyarázat, csoportmunka (kooperatív tanulás), differenciált oktatás (pl. nyelvórákon), egyéni feldolgozás, differenciált individuális tanulás, kompetitív tanulásszervezés, plakátkészítés, tevékenységközpontú tanulásszervezés, valamint a projektmódszer használata.

„Nincs az a pedagógiai módszer, újítás, amit ha komolyan vesznek, nem szolgálja a gyermekek javát. Hiszen, ha egy módszert igazolni akarunk és hiszünk benne, minden olyan kudarcot komolyan fogunk venni, amihez máskülönben már hozzáedződünk, minden olyan kínálkozó lehetőséggel élni fogunk, amit általában nem vennénk komolyan, minden megszokottat felülvizsgálunk, ami különben eszünkbe sem jutna.” (T. G.)

A tanár itt is mindent bedob, hol túlkiabálja diákjait, hol meg hízeleg nekik, hol filmet vetít, előadást bíz rájuk, komoly dolgokat írat, kitalál valami játékot, amivel munkára serkenti őket. Célozgat a pontokra, mintha nem zsarolni és fenyegetni akarna. Előadja a tananyagot, tankönyvét félreteszi, és lediktálja a megtanulandót, beszámoltat, leckéről leckére araszol. Majdnem minden tanár az epochális órákon használja a kooperatív tanulási módszereket, amelyekbe be van építve szükségszerű elemként a segítség, az együttműködés,

„építő egymásra utaltságnak” nevezi az egyik alapelvét. A diákkvartett, a szóforgó, a szakértői mozaik és a többi módszer a hagyományos tanórába beépítve is hasznos pedagógiai eszköz.

Az AKG-ban a tanuláshoz, a tanításnak olyan dimenziói vannak, melyek a hagyományos iskolában ismeretlenek. A diák oly mértékig individuum, ameddig egyszerűen a képzelete ér. A tanár elvileg mindenhová követi. Egyszerűen nem lehet itt olyat mondani, hogy „az iskola rendje és működési módja ezt már nem teszi lehetővé”. A közösségi dimenzió is hallatlanul gazdag. Kezdve a felvételtől, amikor a bizottságok a magányos küzdelemből egy különös, színes, emlékezetes eseményt varázsolnak, a csoportválasztáson keresztül, amikor az individuális kihívás, hogy ki vagyok mások számára, egybefonódik a szolidaritás, a bizalom, a közös döntés, az összetartás, a közös megállapodás élményével, a mindennapi tanulási helyzetig, amikor a másik nélkül egyszerűen az óra menete akadhat el, ahol a tankönyvek egy része eleve a közös feldolgozást igényli, ahol az elsajátítás, a gondolkodás, az értékelés külsőségek szerint is csupa társas mozzanat. Szóval az iskola individuális és társas vonatkozásban egyaránt igényes, ösztönző, megengedő.

A tanárok, mindenki önmagáért, a saját munkájáért felel, a vállalt munka elvégzését senki sem ellenőrzi vagy értékeli. A pedagógusi szuverenitás határai nagyon tágak lettek szabva. Majdnem minden tankönyvet az iskola tanárai írtak, a művészetismerettől a gépírásig (itt tanítanak gépírást is), ez fantasztikus teljesítménye az iskolának. (Az iskola tankönyveit más intézmények is alkalmazzák Magyarországon. Az AKG-ban a tankönyvek is olyanok, hogy a saját, személyes elemzői nézőpont kialakítását ösztönzik.)

Értékelés. Az AKG első négy évfolyamán pontrendszer van. (Az utolsó két évben a továbbtanulás, az adminisztratív követelmények miatt alkalmazkodni kellett a külvilág rendjéhez, tehát hagyományos osztályozás van.)

Az alsóbb évfolyamokon háromhetente vannak tanrend szerinti epochazárók, szóbeli, írásbeli beszámolók. Ezeket a tanárok tetszés szerinti módon értékelik. (Egyik elterjedt forma a 100 pontos skála, amelyen külön pontösszege van az órai munkának, a füzetnek, a különmunkának, az epochazárónak.) A tanév végén a tantárgyak meghatározott köréből sorshúzással kiválasztott valamelyik tárgyból az adott tanév egész anyagát átfogó vizsga van.

A félévenkénti írásbeli értékelő, amelyet a heti egyórás tárgyak, valamint a rajz és az ének oktatóinak kivételével minden tanár ír minden diákjának, az iskola pedagógiai önmaghatározásának fontos eleme. Ehhez még a félévenként száznál is több értékelő megírásával kínlódo tanárok is mereven ragaszkodnak. És a diákok is ragaszkodnak hozzá, fontos nekik a tanáraik véleménye. Mintha ez a személyesség szertartásos biztosítéka, igazolása volna.

A tanár–diák kapcsolat. Az AKG-s tanár–diák kapcsolatokat páratlan bensőséges és szokatlan sokszínűség, gazdagság jellemzi. Itt egy elvadult diáknak sincs rendes társainál kevesebb esélye arra, hogy megértést, támogatást, szeretetet, segítséget kapjon.

„Ez az iskola valami nagyon nagy dolgot sikeresen megvalósított, [...] gyökeresen megváltoztatta a tanár és a diák, a nevelő és a nevelt viszonyát. A közvetlenség, az együttműködés, a szövetkezés és a szabad önmeghatározás olyan változatait hozta létre, amelyek hiányoznak iskoláinkból, hiányoznak társadalmi, történelmi, kulturális és politikai nemzedékeink kapcsolataiból.” (T.G.)

Az átlagos tanár–diák kapcsolat mélyén lappangó félelem és kiszolgáltatottság érzései az AKG-ban ismeretlenek. Amikor tennivaló van, együtt van tanár és diák. „Az egyes pedagógus teljes személyiségevel része a gyerekközösségnek. Autonóm lény, nem tárgyilagos, hanem – noha tudatos és felkészült szakember – egyéniségevel, világnézetével közvetíti saját magát. Nálunk tehát a személyesség hangsúlyozódik, és nem az ismeret.” (*Ebibal* 13.1)

Az AKG-ban a tanulók az őket tanító tanárokat és patrónusokat évente értékelhetik ötféle szempont szerint: az órák légköre, a tanár rátermettsége, a tanár–diák kapcsolat, az értékelés, a visszajelzés és az összkép.

AKG-s sajátosságok, hagyományok. Ilyen például az évnyitó. Évekig úgy zajlott az évnyitó, hogy az évfolyamok sorban letelepedtek egy-két napra valahol a Duna mellett egy bérelt üdülőben, itt elbúcsúztatták a nyarat, és előkészítették a közelgő tanévet, játszottak, értékelték és döntöttek, majd egy hajó felvette őket, összegyűjtötte az évfolyamokat, s végül az egész iskola együtt érkezett vissza Budapestre.

Az iskola év közben is körbe van bástyázva utazással (témahetek), kalandokkal, tele van tűzdelve táborokkal, tulajdonképp egy táborba költözött iskola, ahol a diák és a tanár, mint fiatal és felnőtt emberek, lehetnek társak, képesek az egyenrangúságra. Már említettem, hogy az új diákok beavatása és befogadása is egy táborban történik, ez mindig egy igazi tábor, fantasztikus játékkínálattal, egy percnyi szünet nélkül, hogy az új AKG-s diákok megismerkedhessenek egymással, patrónust választhassanak, átélhessék a szakítást eddigi iskolai életükkel, megérezhessék az új történet hangulatát.

Az iskola egy másik fontos eseménye a *nomád tábor*, egy hagyománnyal bíró, valódi tábor, amely egy portyázással – kétnapos túrával, bolyongással, „túlélési” próbával, testi-lelki zsilipeléssel – kezdődő, 12 napos, keretjátékra épülő, zárt közösségi együttlét. „A nomád tábor olyan együttlét diákok és tanárok között, amikor diák és tanár életre szóló ismeretséget köthet egymással.” (T. G.)

A táborokon kívül még sok-sok iskolai program van, ahol az egész iskola jelen lehet: az Őszi Zenei Fesztivál, AKG Közös Karácsony, AKG Születésnap meg avatás, Tavaszi Fesztivál, Sportnap. Minden évfolyamon különböző témaheteket szerveznek időnként, évente négy alkalommal. (Például pályaorientációs témahét a tizedikeseknek, amely alatt elég sok életpályával megismerkednek. Szenvedélyek témahét a kilencedikeseknek, amelyen pl. azokat, akik a dohányzást választották, elvitték egy tüdőgondozóba, egy hét után már senki nem akart dohányozni, látva a következményeket. Vagy különböző témájú hetek a tizenegyedikeseknek, ahol előadásokat kell tartaniuk, melynek célja, hogy felkészítse őket a szóbeli érettségire, hogy legyen arról fogalmuk, mit jelent 15 percig beszélni.)

A karácsonyi vásár is egy iskolai hagyomány, ahol az alkotókörök diákjai kereskednek méltóságuk, értékrendjük, kedvük, ügyességük diktálta termékekkel és árakkal.

A minden évben megrendezendő Tavaszi Fesztivál keretében egyik alkalommal a testület tagjaiból verbuválódott színtársulat előadta *A walesi bárdok* parafrázisát. A komédia előadása egy ajándék volt a tanároktól a diákoknak, ami nem rendkívüli, de úgy gondolom, hogy nagyon ritka. Óriási munka kellett hozzá, egy jó darab és kitűnő játékosok. „Olyan útravaló élmény ez a diáktársolyban, amelynek minden morzsája aranyat ér.” (T. G.)

Március 15-én egy emlékezésjátékban lehettem együtt az AKG-sokkal, nagyon bensőséges ünnep volt. Egy-két héttel azelőtt jelentkeztek azok a diákok, tanárok, akik szeretnék volna együtt keresni a Költőt, a többiek pedig kíváncsiak voltak rájuk.)

Az iskola diáklapjába, az AKG *Szubjektív* magazinba az újságíró alkotókör tehetséges diákjai írhatnak, akik az idei Marsall-toll középiskolai diákújságíró versenyen két második díjat is nyertek. Fontos megemlíteni a több éve működő színjátszó csoportot, ahol a darabokat a társulat tagjai írják, ez is egy különös szellemi műhely.

Az AKG példaszerű honlapján megtalálható minden iskolával kapcsolatos tudnivaló (www.akg.hu), virtuális sétát tehetünk az iskolában.

Köszönöm az AKG-nak, hogy emberileg és szakmailag is rengeteg pozitív élményben lehettem részem, én is igyekeztem minél több AKG-s pillanat részesévé válni. Láttam, hogyan sugározhat a szabadság egy pedagógiából úgy, hogy nem fegyelmezetlenséget, hanem felelősséget szül; a gyermeket nem külső kényszernek, hanem belső kívánságának engedelmeskedni, mert megadták neki a választás szabadságát, így a munkát inkább a magáénak érzi és felelősséget is vállal érte. Megtapasztalhattam, hogy a szabadság önállóságot is jelent, a gyermek megtanul gazdálkodni az idejével, energiájával, és ha megengedik neki a

körülötte lévő felnőttek, hogy maga fedezze fel a világot, ha nem veszik el ezt tőle, akkor a sikerélménye szellemileg fogékonyabbá, élénkebbé teszi, az akadályokat is könnyebben le tudja győzni, felfedezését pedig soha nem fogja elfelejteni. Láttam, hogy képességeire jobban odafigyelve, a gyerekeket jobban lehet segíteni abban, hogy a teljes emberségük kibontakozhasson.

Pedagógusokat ismertem meg, akiknek szabad szakmai megnyilvánulásuk biztosítva volt, egyéniségük, önértékeik is figyelembe voltak véve. Egy nagyon életközeli iskolát láttam.

Bibliográfia

Takács Géza: *Iskolapróza – Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium kalandja a szabadsággal.*
Budapest, 2000, Önkonet Kft.